www.svoboda-news.com

Entered as second-class matter April (No. 76), established by the Act of Congress, 1918, at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — Число 237. — Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 11. жовтня, 1921. — VOL. XXIX. — No. 237. — Jersey City, N. J., Tuesday, October 11, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ЗЕЛІЗНИЧІ ЮНІЇ ГОЛОСУЮТЬ ЗА СТРАЙКОМ

ШІКАГО, 9. жовтня. — Раховане голосів робітників, належачих до чотирох великих зелізничих юній, вже нині на укінченню. Хоч урядники юній, що робили обрахунок голосів, ще не видали справоздання про вислід голосовання, загально ходять чутки, що робітники заявилися значною більшостю за страйком.

Однак з поступовання урядників чотирох великих юній видно, що вони не дуже прихиляються за страйком, і що вони відразу страйку не оголосять, хочби за страйком заявилося велике число юніоністів. Сподіються, що урядники юній кондукторів, машиністів, пічкурів та свичменів видадуть свою заяву про вислід голосовання рівночасно.

БАНКРОТСТВО КООПЕРАТИВНОЇ ЦИГАРОВНИ.

З Бостону доносять, що Бостон Юніен Сігар Мейкерс Кооператив, котра була зорганізована самими робітниками, викиненими з фабрик після того, як фабриканти перенесли свої фабрики до других міст, подалася о банкротство.

СПРАВА СТРАЙКОВОЇ БІЙКИ ПЕРЕД СУДОМ.

ПЕРЛ РИВЕР, Ню Йорк, 8. жовтня. — Перед місцевим судом розбирано справу бійки на тлі страйку робітників, працюючих в Декстер Фовадер Ко., що мала місце дня 30. вересня.

Відчас розправи показалося, що цілий ряд фактів, поданих американською пресою про сей страйк, були неправдиві. Наперед неправдою є, немовби підприємці наняли на страйколомів лише самих Муринів, та немовби битва межи страйкарами та страйколомами мала характер расової битви. На ділі підприємці наняли за страйколомів лише 8 Муринів, і то сих не спроваджували з далека, але наняли з околиці Перл Ривер. Також неправдою є, що аж стейтової поліції треба було, щоби удержати спокій в околиці після бійки; в дійсности ані разу не вживано стейтової поліції до стереження підприємства, проти котрого був звернений страйк робітників. Цілу справу бійки межи страйколомами та страйкарами помішано з бійкою, яку кількох шведських робітників зачало з кількома місцевими селянами кілька тижнів передтим. Ані підчас одної ані підчас другої бійки нікого тяжко не ранено, і суддя увільнив усіх поставлених перед суд.

СТРАЙК ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ ТРЕВАЄ ДАЛІ.

НЮ ЙОРК, 8. вересня. — Страйк портових робітників здовж побережа Ню Йорку і Ню Джерзи тревае далі без ніякої просто зміни.

Майор міста Ню Йорку заявив страйкарам, що він постарається для них о конференцію з представниками корабельних компаній, проти котрих робітники страйкують. Страйкарі кажуть, що вони не зроблять ніякого кроку так довго, аж майор не заявить їм, на скілько він мав успіх в своїх переговорах з підприємцями.

В суботу рано комітет страйкарів був в офісах мейора міста, але мейора не бачив. Його секретар сказав комітетови, що мейор був так занятий ріжними справами, що не міг ще взятися до сеї справи. Він казав запевнити їх, що він справи не забуде, і казав прийти ще раз в понеділок рано.

ФАБРИКАНТИ ПРОТИ ПОДАТКІВ.

ВАШІНҐТОН, 9. жовтня. — Вчора відвідала президента Гардинга депутація Товариства фабрикантів і протестувала остро проти постанов нового податкового законопроекта, заявляючи, що сі податки не дозволять американському промислови вернути до нормального промислового руху.

ЗАКОНОПРОЄКТИ ПРОТИ НАЖИВНИКІВ В ТОРГОВЛІ УГЛЯ.

ВАШІНҐТОН, 9. жовтня. — Сенатор Кеніон вніс в сенаті законопроект проти наживників в торговлі вуглем.

Сей законопроект має богато острійші постанови проти наживників, як мали подібні законопроєкти внесені в послідним конгресі і там погребані. Законопроект установляє високі кари на кожду особу, фірму, спілку, корпорацію або товариство, яка закилася продавати дорого вугля та робити високі зиски. За першу провину того рода кара може дійти до висоти 10.000 долярів. Законопроект постановляє, який зиск мають право робити торговці вуглем; хто робить більше зиску, той стає винуватим наживником.

Рівночасно зі сим законопроектом сенатор Кеніон вніс другий законопроект, про регуляцію самого вуглевого копальняного промислу. Сей законопроект заявляє, що продукція (добуване), розділювание та перевоження вугля є публичним інтересом і тому він повинен належати під заряд федеральних властий. Федеральна Промислова Комісія має предложити конгресови докладний звіт про те, в чиїх руках находяться копальні, які є умови витворювання, як кошти, і т. д. Комісія ся має також мати право розслїджувати, які зиски роблять вуглеві копальняні підприємства. На основі даних, предложених Комісією, буде внесений пізнійше відповідний законопроект про регуляції вуглевого промислу і торговлі.

Сенатор Кеніон се той самий сенатор, що брав найживійшу участь в слідстві сенату над ситуацією в страйковім окрузі вуглевого дистрикту Західної Вірджінії.

ЗА ПОЛИШЕННЄ БЕЗПОМЧНИХ РИБАКІВ НА МОРЮ.

Тром нюйорським морякам трафила оногді небезпечна пригода, яка правда, не покінчилася для них нещастєм, але покінчилася скандалом для других людий.

Трох моряків всіло на невеличку моторову рубацьку лодку і виїхало на море ловити рибу. Хоч ловили цілий день, не зловили богато. Під вечір їх машини перестала робити, і вони побачили, що з неї витекла вся газоліна, вживана до топлива в машині лодки. Рибаки зараз спустили дві котвиці, щоби не дати морю загнати лодку на повний океан, але вітер зірвався незадовго, а море пірвало слабі котвичні линви. Лодка почала виплисати на широкий океан. Рибаки бачили, яка небезпека грозить їм, як заплинуть в ночи на океан, і вони всіми силами кричали, махали ліхтарнями, але ніхто їх не чув і не бачив. До того лодка починала набирати води. Три рибаки мусіли розділити свої невеликі речі: один став вичерпувати воду, що уже почала напливати в такій скількости, що рибаків аж страх збирав, а два другі пробували уставити простирало на форму вітрила, щоби при помочи сили вітру заїхати до порту. Але се не вдалося, і тому рибаки аж горло собі здирали, коли побачили втемноті ясні світла наближаючогося корабля, пливучого до порту. Але й се не помогло, бо корабель нічого не відповів на їх заклики.

Минула страшна ніч тяжкої праці коло вичерпання води з лодки, на крізькім холодним вітрі. Надійшов ранок, котрого вони не сподівалися уже бачити. Нова надія вступила у вичерпаних вже зовсім рибаків. Однак до полудня на мори не показався ані один комин ані одно вітрило. Коло полудня доперва зявився корабель, пливучий видно до нюйорського порту. Він певно мусів бачити зданих на филі рибаків, бо плив так близько, що рибаки бачили, що се корабель „Гудсон", з Юнайтід Стейтс Стімшип Лайн. Однак сей мимо сього все таки не завернув з дороги і подачи помочи пропадаючим рибакам. Доперва пізнійше надплив другий корабель, „Нантакет" на ім., і сей вратував рибаків.

Коли історія їх пригод попала в газети, то морські власти зараз заряджено слідство, над тим, чому „Гудсон" не пішов на їх ратунок. Капітан відповідь на обурені допити властий, що він не бачив рибаків на морю, але тому, що він на помічі, бо він корабель Ісуса. Чера бути на Ісусі. Сей брорькою. Пізнійше в Держ. ку, де вже тим, що і в чо корабель обовязе. Ісусе! Он повинен бути тому, що він закон. Сер телеграму всіх ідуче: „Ісусе! Ти повинен бути на службі в ім'я Христа, Сина Божого, Спасителя світа, Ти, що вислав нам Ісуса, Ти, що ніколи не покидаєш нас, Ти, що ніколи не покидаєш нас, Ти, що ніколи не покидаєш нас

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays.
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

В Джерзи Сіті і заграницею.

Поодиноке число три центи.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery

На оголошення редакція не відповідає

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НАРОДНИЙ ПОДАТОК В СТАРІМ КРАЮ, А ПОЗИЧКА В АМЕРИЦІ.

Нечуваний гнет ляцький не в силі зломити народнього духа в старім краю. Самі відрадні вісти доходять до нас від наших братів і сестер, бо зі всіх писем віє велика любов, посвята та віра в остаточну побіду нашої справи.

Організації наші як політичні так і економічні, та просвітні віджили та ведуть завзяту боротьбу з ляцькими окупантами, одні явно а другі таємно.

Наша галицька Національна Рада себто наш народний Парлямент сходиться правильно на свої зібрання, вирішує про найважніші справи та веде провід у всім публичнім життю галицьких Українців.

Рішеннем Національної Ради, на внесенне посла-селянина Тершаківця, наложено на цілу Західну Україну народний податок, щоби дістати средства на удержанне українських шкіл, які замкнули Ляхи, або яких Ляхи не дозволяють відчиняти.

І ми бачимо, що радо дає наш галицький селянин кварту збіжа від морга, а інший гріш, убранне і т. п., бо кожний розуміє, що значить освідомлена молодіж, вихована в національній школі. Кожний бачив своїми власними очима, що якщоби ми не були мали до війни своїх приватних шкіл і не були виховували в них нашу молодіж в щиро-українськім дусі, то отверто можемо сказати, що ми не були би всилі вести цеї крівавої визвольної боротьби, бо не було би кому. Українська школа дала нам українських борців за волю України.

З дописий і писем з краю бачимо як пильно слідять наші брати за життем американських Українців. Ми бачимо, як вони тішаться Позичкою Національної Оборони. Вони не тілько вірять, що американські браття її зложать, але подали в своїх часописах, що ми її вже зложили.

Що ми маємо на це сказати? Будьмо гідними братьми наших славних борців в старім краю. Зложім і ми свій народний податок, а таким податком є для нас Позичка Національної Оборони.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ТА ЦАРСЬКІ ДОВГИ.

Недавно вернув з Росії американський сенатор Френс. В якийсь час по своїм приїзді виставався він о авдієнцію у президента Гардинга, щоби вплинути на нього в справі дипломатичного визнання большевицького уряду.

Органи большевицьких агентів в Америці широко розтрубіли про сю авдієнцію, хоч після всякої правдоподібности з усіх просьб та налягань сенатора нічого не вийде, та хоч таку саму авдієнцію ті самі агенти признаяли непотрібним і нелицюючим підлизуванем, якби її зроблено було приміром за признанням України.

Ще цікавійше, що большевицькі підсусідки розписали широко і довго про авдієнцію, якто сенатор Френс явно-славно випинав свою грудь за московських комісарів, якто він адвокатував російським панам комуністам, якто президент Гардинг головою кивав і красномовно мовчав на всіх мовах, зовсім як в тій легенді про чудо, в котрім дід говорив до образу, а образ до нього ані разу, — а „забули" написати про дуже характеристичний чи не найхарактеристичнійший уступ з промови сенатора Френса. Се уступ, що відноситься до сплачення державного довгу російської держави. Говорив саме сенатор Френс, що російське большевицьке правительство перед признанном повинно очивидно згодитися на заплаченне державного довгу царської Росії. Річ ясна, що коли адвокат большевиків таке говорив, то він мав повноваласть від большевиків таке говорити. Значить, большевики уже годяться на те, щоби платити довги царської Росії. В той спосіб паде ще одна большевицька обіцянка, зроблена ними російському народови. Обіцянка дуже важна, коли пригадати собі, кілько то помиїв вилляли большевики на усіх своїх партійних ворогів, які вказували на потребу заплачення сього довгу, як то вони не лишали на нікому сухої нитки, хто лише смів сказати, що вирікатися довгів може лише не оглядаючися на слова демагог, хлопоплясів. Нині й та большевицька обіцянка йде туди, куди пішли другі большевицькі обіцянки, куди пішла обіцянка робітникам завести робітничий рай на землі, куди пішла обіцянка селянам дати хліба та мира, куда пішла обіцянка Українцям дати самопризнанне. І так як колись ми бачили, як большевицькі комісари пакували до розпуку кремінали та начиняли могили людьми, що признавали потребу плачення сього довгу, так ще ми готові дочекатися того, що большевики ще будуть арештувати і розстрілювати московських і українських селян за те, що вони не схочуть платити большевицької драчи на конто заплати царських довгів.

Большевицькі агенти в Америці бачуть добре, як їх компромітує обіцянка большевицьких комісарів платити за довги царського уряду. Не маючи ніякого оправдання на хлопопляську політику московських демагогів, вони пробують ратуватися мовчанкою, закриваючи в своїх газетах факт, що сенатор Френс щонебудь про плаченне царських довгів говорив. Тому большевицькі агенти роблять такий рейдах задля авдієнції сенатора Френса, а про найголовнійшу частину його промови анічичирк, немовби води в рот набрали і вона там замерзла.

ДЕРЖАВНА НЕЗРІЛІСТЬ ПОЛЬЩІ.

Як Поляки творять нове правительство.

В Польщі є нове правительство, якому вже на підставі того, як воно твориться, можна предсказати важке істнованне.

Бо Польща се кубло анархії, безладу, якого ще не було в Европі від часу смерти старої Польщі. Тепер се старе кубло безладу знов оживили й віддали йому на поталу сусідні правительові народи — „під тимчасову управу". Придивімся очима Поляка, як Поляки правять своєю державою. Булоб се „правлінне" дуже смішне, якби не було для інших народів таке нещасне. Ось що пише польський поважний дневник „Час" (ч. 211) про те, як творять правительство в Польщі.

Попереднє правительство в Польщі уступає тому, бо насилилося „неправленнем" (правительство в Польщі ніколи не править). Шарпане звичайно особисто, каже воно собі одного дня: „Маю того досить" — і уступає. Як пригадуємо собі, щоби якийсь польський кабінет (збір міністрів) уступив ізза непорозуміння зі соймом, ізза програмової побіди опозиції (як се буває в правдивих державах). Таких програмових непорозумінь в Польщі нема, бо Польща не має правительства з власною програмою. Не мало програми й правительство Вітоса. Здавалося, що Вітос має нерви як посторонки. Тимчасом він зужився дванганем відповідальности за правительство, яке нічим не правило — і скинув зі себе той тягар.

Друга риса польських правительственних змін се те, що кинейого тягару ніхто довший час не може піднести з землі. Оден Ґломбінський поспішився раз, але показалося, що зробив се без підготовки і без зрілого надумання. Всюди в світі творенне нового правительства мусить попередити сторонне соймової більшости. А знов сотворенне такої більшости залежить від посідання програми. Партії, які мають подібні програми, наперед порозумівються між собою. А тоді голова держави покликує з тої більшости раду міністрів.

В Польщі зовсім інакше. В ній все залежить не від справ програмових, але від особистих. Над цим тратить час і збір партійних голов і соймовий маршалок, бо в Польщі ціле політичне житте, заінтересоване суспільности й пресова дискусія полягає переважно на справах, — щоб не казати: на сплетнях особистих.

Голова держави не рішає свобідно про добір міністрів, як того вимагає досвід і практика всіх конституційних держав. В Польщі голова держави звязаний рішенном партійних голов. Се практика зла і небезпечна, бо викликає багато трудностей і проволікає крізу в безконечність. Легко собі уявити, яке поле до амбіції і кариєї отвирається там, де про добір людей не рішає оден чоловік, тільки збір. В світі оден рішає про се, хто має бути міністром, — рішає голова держави. А будучий президент міністрів дає голові державі тільки предложення.

Нарешті приходить справа партійного ключа! Правда — і в инших державах є та справа. Але там партії мають багато людей, здібних обсадити кожде місце. В Польщі, де партії не мають виробленних людей, така практика се дурниця, яка доводить до скандалів.

Вислід того всего такий, що правительственні зміни проволікаються в нескінченість. А за той час важиться доля важних справ Польщі. Дроці мусять пройматн навіть найспокійнійших польських політиків на саму думку про те, який вплив мусить мати на польські справи недостача правительства в такім власне часі!

Так пише „Час".

Чиж можна дивуватися, що така держава, маючи ще до того 40% чужого населення, не годна дати собі ради з тим всім? По тім всім можна зрозуміти, що варшавський уряд звертається на всі боки з просьбою о переговори. В Варшаві чують, що Польща не удержиться. Але замість уступити з чужих земель і занятися упорядкуванем своєї, Поляки дальше пробують панувати над иншими народами. І так пробувати-муть доки, поки не розлетиться їх власна держава.

О. Н.

МАХНО..

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Сучасні народні повстання на Великій Вкраїні проти московсько-большевицької влади нагадують часи всенародньої боротьби за волю під Польщею до і після Хмельницького і під Москвіщиною в часах гетьманщини. Зявлялись тоді одважні, повні посвяти за визвольну ідею, люди і ставали на чолі боровшихся народніх мас. Були це привіди, ватажки народніх повстань, яких так тепло оспівують наші історичні думи. І тепер находяться на Великій Україні такі привіди, ватажки, які, згуртувавши біля себе чимало невдоволених московсько-большевицьким насильством, ведуть завзяту боротьбу з чужими наїздниками. Одним з найголовнійших привідців повстанських відділів за доби останні роки є Махно. Людина ця, низького росту, грубої конституциї будови тіла, чорнявого вигляду на обличчю, віком поза сорок, за останні три роки революційного життя на Вел. Україні має вже свою історію.

З цивіля учитель, а з війни офіцир російської армії, вперше появляється він на военно-політичній арені при гетьмані 1918 року. Зібравши невдоволених соціяльно-політичними порядками гетьмана, почав воювати з Німцями, побиваючи маленькі їхні військові відділи і розсіваючись в свою чергу перед значнійшою їхньою силою. Терен першого його виступу як і взагалі найактивнійшої його военної операції є Лівобережже, точнійше, катеринославська і південна частина харківської та полтавської губернії. По селах ставився тоді до Махна байдуже, бо незнали ще, за що бойовик-бандит йдуть що підтримують його лоски, розповсюджують головоно Німцями, що „Махно, це розбійник, який вирізує людей і грабує майно, а діяльність його цілком не має політичного характеру". По упадку гетьмана виступив Махно і проти Директорії, називаючи її буржуазним провлінном. Взагалі в часах своєї „молодости", до початку 1920 року Махно ушов в спілці з більшевиками, вважаючи їх, бодай хвилево, за найліпших виразників волі укр. народу. Правда, комуністом він не був. В своїй газеті і проклямаціях називає він себе анархістом. Всяка власть — на його думку — це тільки насильство над волею всіх. А тому стремів він, як і всякий анархіст, щоб не було ніякої влади, але, щоб кожен жив з другими в добровільній спілці, з якої, коли захоче, зможе виступити. Додать треба, що в останніх часах Махно дуже поправів.

Серед нечуваного безладдя, военної колотнечі і нелюдських оргій, які з приходом більшевиків зілою 1919/20 року широкою хвилею затопили були Вел. Україну, ріжниці політичних поглядів поміж Махном а комуністами були, так би мовити, в сховку. На першому пляні були боротьба з Дереньтоpією, а потім з Денікіним та з Врангелем. Вона й обєднувала покищо Махна з комуністами. Прогнавши одначе зімою 1919/20 року Денікіна з Вел. України взялись були більшевики горячково заводити свої порядки. Та тут вперше почався розбрат між ними а Махном. Махно, противник всякої влади, як теж бачучи величезні насильства більшевицьких комісарів над селянством, головною його підпорою, звернув свою зброю проти дотепрішніх своїх спільників. І, так з весни 1920 року починається завзята його боротьба з більшевиками. З одної сторони чисельна, багато разів переважаюча противника, військова сила більшевиків, з другої сторони сила багато меньша, за те незвичайно вишколена і керована чудово досвідченною рукою нечувано зручного партизана, яким є Махно, вже другий рік спонює все Лівобережже тою партизанською війною, яка ні хвильки супокою не дає тамошнім комуністам, а населенню стає полекшою в здичавілих більшевицьких оргіях на селі. Надаремно кидають більшевики що ліпші свої дивізії в погоні за ним. Вони в безнастанній і несподіваній боротьбі з ворогом тають мов сніг. І так, коли минулого року зімою під Гуляй-Полем катеринославської губернії 5 більшевицьких дивізій оточило було гуляй-поле сили Махна, а більшевицькі газети почали вже були трубіти про його погибіль, він пробився через них, а позвавши на поміч роскидані свої нові відділи, до щенту розбив три дивізії, а дві спаслося стечею.

Щоби зрозуміти чудові успіхи смілої, вірнюще, відчайної партизанської боротьби Махна з більшевиками, треба знати його військову організацію. Перше, що тут кидається в очі, так це залізна військова дисципліна, яку хвалять в газетах навіть більшевики. Махновський офіцир в часі бою, це необмежений пан, якого волю сповняють жовніри в секунді. Вони знають, що від цього зависить побіда над ворогом. Далі військовий устрій. Побудований він є на зразок справжніх військових організацій. Все військо (тепер біля 30.000) поділяється на полки від 500—1500 чоловік з офіцирами і полковим штабом на чолі. Полків таких є зараз біля 20. Полки ті діляться на частини: кавалерійські, артилерійські і піхотні. Розділені на групи, оперують вони в один час в ріжних місцях Лівобережжа. Операції ті ведуться після плянів, вироблених в головному штабі під керуванням самого Махна. В штабі цьому є фаховці з офіцирів Галичан і Німців. Щодня виходять з головного штабу прикази і военно-політичні відомости. Підтримуються найтісніймі звязки головного штабу зі всіма відділами-полками, роскиданими по всій лівобережній, а инколи і правобережній Україні. Всі жовніри як і офіцири отримують місячну пенсію як грошима (більшевицькими) так і натурою. Одягнені прекрасно. Кавалерія і артилерія на конях, а піхота на „натачанках", в роді галицьких „фіякрів", тільки далеко більших і міцніймих. На їй знаходиться ще по три або й більше кулеметів (машинових крісів) і 10—15 жовнірів. Військо рекрутується з селян-добровольців, невдоволених більшевиками. Кожен жовнір може кожної хвилі з цього війска виступити і вернутися до дому. Не роблять одначе цього тому, що більшевики, зловивши таких, на місці убивають. Зараз все військо Махна має офіціяльну назву „Першої української повстанчої армії". Тепер що до способу боротьби.

Одною з найхарактернійших прикмет боротьби Махна, а також і всіх партизан на Вел. Україні, це незвичайна їхня швидкість, рішучість і завзяття. Узнавши од своїх шпигунів про військові пляни більшевиків, або господарні заходи пр. збирання хлібної роскладки з селян, блискавично нападають чи на більшевицьке військо чи на які магазини, громом сповняють згори намічену роботу і ділявши цілі, блискавкою щезають. Більшевицькі комісари ледви всціявають сховатися, а більшість з них в тих випадках гине. Простих більшевицьких жовнірів раніще Махно розброював і пускав на волю, тепер убиває їх теж, що більшевики перші начали цю поведінку, немилосердно вбиваючи кожного махновського жовніра, попавшого в їхні руки. Особисто два рази переживав я махновську „окупацію". Раз було це в осени минулого року в повітовому місті Ізюмі, харківської губернії. Як раз зібрали були більшевики з селян оружною силою чимало збіжа, призначеного для Москви. Тому стояло тут два полки піхоти і біля триста міліціонерів. В місті як будьто був спокій і ніхто не предчував близької бійки. Нагло біля четвертої години по полудни з чотирьох сторін міста погулась сильна гарматня пальба. За нею, мов спід землі виросли махновські наїзники, а все місто вмить зароїлось од махновської піхоти, перемішаної з кавалерією. Біля касарень почулась кріскба стрілянина, залопотали кулемети, а потім нагло все затихло. По головних улицях горячковий рух Махновців. Говорять, що разброїли і розігнали три тисячі більшевицьких солдатів, конармейців і підпалили магазини зі збіжем, призначеним для Москви. Дійсно, на небі, в тій стороні, де були склади збіжа, появились чорні стовбури диму. Понищили теж телеграфічні і телефонічні апарати на почті і стації. Половили значніших комуністів, забрали з собою. Увільнили з тюрми біля 300 арештантів-селян, а будинок спалили. Увільненим предложили або пристати до них, або йти, куди захочуть. При розброюванню більшевиків забрали багато зброї. Всі розбросані серед великої паники розтеклись, куди хто міг. Ціла ця „окупація" продовжувалась не більше 5 годин. Як нагло прийшли, так нагло щезли. А куди, ніхто не знав. Поки з Харкова прийшла погоня, по повстанцях й слід застив.

В повищий спосіб нападають на більшевицькі установи на Вел. Україні всі партизани, в більшому або меньшому тільки гурті. Инколи напади такі одбуваються під самим Харковом, під носом самого Раковського (пр. Коломаки, Змійов). Що до успіху, то треба додати, що дуже а дуже рідко трапляється, щоб напади ці кінчалися невдачою. Не меньше смілі напади роблять відділи Махна на проїздажучі військові потяги. Особливо тоді, коли зачувають про багате військове майно. Забірають його, а роздягнених більшевиків пускають „на всі чотири". При баталії ні один махновський жовнір чи взагалі повстанець ніколи не здається добровільно в полон, знаючи, які нелюдські муки там його чекають. Радше смерть як полон. Звідціль таке завзяття у повстанців.

Накінець згадати треба ще одну обставину, незвичайно сприятливу для военних операцій не тільки Махна, але й всіх партизан на Вел. Україні, а без якої вони чи й сам Махно не продержався-б й одного дня. Це величезна симпатія селянства. Найбільшу симпатію селян на Лівобережжу, точнійше, згаданих вище трьох губерній, зискав Махно з хвилі рішучого бою з більшевиками. В часі боїв злуки з ними, селяне відносились до його байдуже. Фронт перемінили вони з 1920 року. Зараз з все селянство Лівобережжа дивиться на Махна, як на найдущого свого оружного заступника перед більшевицьким насильством. Тому помагають йому всіми силами чи харчами, чи кіньми, чи переховуванням його військових відділів, чи подаванном звісток про рух військових більшевицьких частин — коротко, селянство цілу руки і вуха Махна. Зате не допускає він, після сил своїх, до здирства селян більшевицькими комісарами, розбиваючи їхні харчові відділи, ослаблює военну й адміністраційну силу комуністів над селянами і взагалі улекшує долю селянських мас Лівобережжа, будучи під дану хвилю виразником їхньої волі. А воля ця проявляється кличем: „Геть московських і жидівських комуністів, Хай жиє самостійна Україна!" Клич цей є тепер кличем Махна. Недаром почуте зараз на Лівобережжу на більшевицьких мітінгах одинокі обвинувачення комуністів, що буцім то всі селяне є Махновцями. Яко протестанти проти більшевицького поневолення, вони ними зараз є. Тому в боротьбі з Махном не поможе комуністам ні агітація проти-махновська поміж селянами, ні численні дивізії московського війска (Українців, хоча їх в червоній армії дуже мало, на Махна не посилають, бо бояться зради), ні ніякі шпигунські організації, в роді комнезаможів, чрезвичайок і т. д. бо Махнові помагають селяне, а сила їх є непереможною. Тому брехливими є всякі більшевицькі звістки про розбиття Махна. Вони сотні разів „розбивають" його вже другий рік, а він всетаки аперує проти них.

Махно є тепер зразком що до военної організації і способу партизанської боротьби на Вел. Україні для всіх партизанських груп, оперуючих самостійно проти більшевиків: як пр. брати Дерещуки на Правобережжу, Савонів на північній Слобожанщині і багато-багато инших.

Накінець кілька слів про цінність махновської теперішньої роботи для відродження Великої України. Будучи анархістом, в перших часах своєї революційної діяльности, Махно зєднався був з більшевиками і виступив проти законної влади, — Директорії. Тоді був він руйнуючим, шкідливим елементом для Вел. України. Не даром селянські маси ставились тоді до його байдуже, а то й ворожо. З хвилею переходу його в лагер більшевицьких ворогів, селяне єднаються з ним, підпомагають його всяко. З початку 1920 року Махно вперше на стало переходе в укр. легер, викидаючи гасло оружної боротьби з комуністами за „Самостійну Україні". До цього штовхнула його селянська стихія. Правда, минулого року в осени, на дуже короткий час, бо на місяць, обєднався був Махно з більшевиками для боротьби з Врангелем, але обєднання це було дипльоматичним маневром, щоб захватить од більшевиків багато зброї і одежі, бо негайно по розбитю Врангеля, випоздає комуністам ще завзятійшу війну. Про анархізм Махна селянство нічого не знає, бо й знати не хоче. Воно знає тільки Махна, як незрівнаного партизана в боротьбі з більшевиками і як такого його цінить. Тому Махно, як елемент негативний, як збройний протестант проти більшевицького насильства на Вел. Україні є людина цінна. З упадком одначе більшевизму і з приходом менту будови Укр. Держави, прийдеться подивати Махнові за його служби в боротьбі з більшевиками і вивчити, що час анархізму для України ще далекий.

Львів, дня 15. вересня, 1921

Василь Білинський.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсею дорогою повідомляється усіх відпоручників, які мають удатись в депутацію до Вашінґтону в справі нашого рідного краю, що нині ми вислали їм відповідні інструкції до яких вони мусять абсолютно застосуватись і виповнити се, о що їх там проситься, безпроволочно по їх одержанню.

З причини, що дуже короткий час ділить нас до виїзду до Вашінґтону, длятого треба конечно зрозуміти, що найменше відтягненнеся з полагодженнем сих інструкцій, може вийти в некористь нашій справі.

Філядельфія, Па., 10-го жовтня 1921.

ЗА ЛІГУ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН ТА БУВШИХ ЖОВНІРІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

Теодор Грицей, предс.
Андрій Шостак, секр.
Мих. Дармограй, капітан

ДІМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО КОМІТЕТУ НА ПРОДАЖ.

Екзекутива Українського Народнього Комітету оголошує, що згідно з рішенням 2. Народнього Зїзду з дня 1. лютого 1921 р. виставляється на продаж дім У. Н. К. під ч. 30 Ker 7-ма ул. в Ню Йорку. Зголошення належить посилати до канцелярії У. Н. К. під висше поданою адресою.

Ню Йорк, дня 7. жовтня, 1921.

ЕКЗЕКУТИВА У. Н. К.:
Володимир Лотоцький, голова;
о. Вол. Лотович, заст. голови;
Дмитро Андрейко, касієр;
Іван Добрянський, секретар;
Евген Якубович, член Екз.

"NEW CASTLE, PA.

Проситься Українців з Ню Кестл, Па., зійтись в неділю, 16. жовтня о 5-тій годині пополудни до дому Онуфрія Вересюка, де буде обговорена справа Позички Національної Оборони.

Кружок Українців.

CUNARD-ANCHOR

Найбільші, найкращі кораблі в світі. Найчемнійша обслуга для пасажирів. Місцеві агенти є в місті або в околиці.

ДО УКРАЇНИ, ПОЛЬЩІ, ЛИТВИ І ПРИБАЛТІЙСЬКИХ КРАЇВ ЧЕРЕЗ ГАМБУРГ.

SAXONIA ..... 29. жовтня
Кабіна $145.00. III. кляса $100.00
Такса $5.00

ЧЕРЕЗ CHERBOURG, SOUTHAMPTON, LIVERPOOL і GLASGOW:

BERENGARIA ..... Oct. 20
AQUITANIA ..... Oct. 25
ASSYRIA ..... Oct. 29

Через Англію або Гамбург до Данцігу $110.00; Лібавн $120.00; Гамбурга $100.00. Такса $5.00

КУПУЙТЕ ГУМОРИСТИЧНО-САТИРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

„БУДЯК"

видавний у Львові. До продажі є ч. 13 і 14. Поодиноке число 5 цит. з пересилкою. Пишіть на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ТХ ПРИКМЕТИ УСУНУЛИ
РІЖНИЦЮ ЦІНИ НА ЦИГАРЕТКАХ
BEECH NUT
CIGARETTES
ХОЧЕШ ЧИ НЕ ХОЧЕШ А МУСИШ ТХ ЛЮБИТИ!
20 for 15¢
P. Lorillard Co.

ДОПИСІ

СПРІНГ ВАЛЕЙ, Н. Й.

Справа політичної оборони Східної Галичини.

Українська громада у Спрінг Валей стежить все пильно за подіями політичного визволення Східної Галичини і не занедбує ні одної нагоди, щоби своїм голосом не помогти як найскоршому визволенню рідного краю з лютої польської неволі.

За старанням товариства „Просвіта", від. 16. У. Н. Союза, зістав скликаний в неділю, 18. вересня б. р., мітинг в справі національної позички для здобуття і закріплення незалежности Галицької Держави. Предсідатель згаданого товариства, п. Йосиф Цаповський, пояснив членам цих скликаного мітингу, і відтак говорив: „Як знаєте, наша рідна вітчина, то є українська Галичина, вже два роки стогне в тяжкім ляцькім ярмі. Лютий наш ворог, Ляхи, наложив важкі кайдани на наших братів та сестер. Се такі кайдани, яких ще доси цивілізований світ не бачив! Жорстокий Ляхи пустив з димом цілі наші села, вимордував наше безборонне населення, а хто ще лишився при життю, того він замкнув у тюрму і там додушує голодом та смертельними тортурами. Чи ми справді покинемо наших рідних братів і сестер, наших бідних вдів, сиріт і калік та наших стареньких родичів на поталу ляцькому розбишакови? Чиж ми не нарід? Чи ми не вміємо стати в обороні своїх братів? Ми знаємо, що ворог потребує оружа, але без гроший оружа він не дістане. Коли будуть гроші, то поведеться дальше боротьбу з ворогом; а як не буде гроша, то наші народні провідники мусять стати на ласку і неласку ворога. Тому то правительство Західно-Української Народної Републики віднесеся до нас, американських Українців, з просьбою о поміч, о ратунок. Тож в кого лише бється українське серце, сей повинен купити Бонд Національної Оборони".

По короткій дискусії ухвалено, щоби з каси товариства купити один бонд за 25 долярів (а мусимо на сім місци зазначити, що нас тут живе маленька горстка Українців, і що дише сего року товариство „Просвіта" скінчило будову свого власного дому, тож каса зістала вичерпана) і припоручено касієрови товариства вислати сі гроші в призначене місце. Окрім того поодинокі члени декларували кільканайцять Бондів Свободи.

Але так, як базилянови Борискови в Скрентоні не є до смаку, щоби Галичину визволити з ляцької неволі, так і в нашій громаді знайшлися такі Борискі, що не хотять, аби наш любий край був освободжений.

Тож я тепер віднаюся до тих, котрі цофаються то взад то вперед, котрі самі не знають, що вони є, покидають своє, а шукають за чужим: Не будьте запроданцями свого рідного краю, свого народу і своєї мови! Почуйте розпучливий голос своєї рідні! Повийманте зі своїх уший приглушуючу вату, а на місце твердого камеря вложіть у свої груди мягке і чуле серце! Відзівіться на той плач Українських вдів і сиріт, котрі пропадають без куска хліба, а ще до того в ляцькій неволі! Не відвертайте своїх очий від своєї Матери України, котра простягає до вас свої виссохлі руки аж тут далеко за морем і просить у вас помочі, щоби ви ратували її з ляцької кормиги. А ви, замість хліба, кидаєте на свою Неньку Україну каменем!

Знаєте добре, запофанці, скільки там, у старім краю, положило свої голови в молодім і старім віці. А за що? За свій край, за свою вітчину! Може ще собі пригадуєте ту хвилю, як ваші родичі і рідня виправляли нас сюди за море, як вони гірко за вами плакали і тужили, як наказували і просили зі слезами в очах, аби ви не забували за них, не забували за свої народні обовязки, щоби ви плекали і заховували свій обряд і свою мову. А ви спитайтеся самі себе, чи ви так робите? Ви приїхали тут і за все забули! Забули за своїх родичів, за свою рідню, за своїх приятелів, а вже навіть забуваєте за свій край рідний. Нехай вам Україна не буде солию в оці, а колькою в боці. Вже маємо досить виродків, котрі кидають каміннем на все, що українське. Ліпше була би ваша мати зробила, як би вас була в колисці придушила! Як не любите України, то їдьте там, де є Лейба Троцький, або до Скрентону, а там може вам Поляки з Варшави пришлють смердячих ковбас. Там буде для вас, для запофанців, добре місце і там не будете жадних бондів купувати. А в кого ще бється щире серце українське, то той скаже, що і без вас, запофанців і виродків, Україна буде! Чуєте? Мусить бути! Ще не у всіх заканеніло серце так, як у вас. А ваші рідні діти будуть колись вас також проклинати за те, що ви їм не даєте жадного народного виховання і стараєтеся тримати їх в такій темноті, якою ви самі зістали затемнені.

Житте чоловіка дорозше ніж гроші. А скільки там свіжих могил у нашій вітчині! І понад ті могили сумно чорний ворон кряче. А хто в тих могилах лежить? — спитайте самі себе. Лежать у них ваші браття, лежить горде козацтво, що зложило свої буйні голови на народнім жертовнику — за свою вітчину. То вони свого життя не пожалували, а ви жалуєте дати свій вітчині тих пару долярів? Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде! Розкуються незабаром заковані люди і настане суд!

А в кого бється щире українське серце, той нехай возьме собі на увагу отсі мої слова: Не дивіться на тих запофанців! Нехай не буде між нами ні одного такого, котрий не купив би Бонду Свободи! Коли ми розкупимо бонди своєї держави і визволимо свій рідний край з лютої ляцької неволі, то тоді наш бідний, винищений кровожадним наїзником нарід заспіває нам грімко „осанна!" і не забуде нашої помочі до суду-віку!

Громадянин.

ПЕОРІЯ, ІЛЛ.

Маленька, але важненька громада.

Одною може з найменьших українських громад в Америці є громада в місті Пеорії, яка числить всего 10 членів, згуртованих в 190-тім відділі У. Н. Союза. Громада невеличка числом, бо і в Пеорії не живе більш Українців-Галичан, але за се та громада є сильна духом і ціла віддана українській народній справі. Доля дорогої її серцю батьківщини не є для сеї патріотичної громади байдужною, тому вона, о скільки є у неї сили, старається допомогти рідному краю і народови в його визвольній боротьбі.

Щоби допомогти вдовам і сиротам по упавших у боротьбі за незалежність і права українського люду героях, пеорійська громада уладила вечерок, з якого дохід в сумі 50 долярів вислано на заснованне захоронки на місто і повіт Збаражь. Гроші вислано до Окружного Українського Горожанського Комітету в Збаражі, на руки касієра того-ж Комітету.

На мітингу, який відбувся дня 17. вересня б. р., одноголосно ухвалено зложити свій гріш на закупно Бондів Національної Оборони. На сю ціль зложили зараз готівкою: Лука Пайончківський і Атаназій Куш по $50, Василь Бігун $10, а Корнило Капінус $5. Решта членів записатася на більші або меньші суми.

Однодушність ухвал, коли ходить о загальні народні справи, повна підпорядковаість одній ідеї, є побудкою, яка керує українськими громадянами з Пеорії. Не вмре наша справа, коли у нас є і буде більше таких примірних громад!

Желаю сій патріотичній громаді і на дальше так горячо обстоювати права свого поневоленого народу. А в імени пеорійської громади кличу до других, як їдуть її слідом. Не час на сварки і особисті порахунки. Хвиля, яку тепер переживаємо, є дуже важна! Вона пройде і не вернеться, тож використаймо її, о скільки на се у нас є сил, аби не заслужити собі перед історією імени виродних синів.

До нас, американських Українців, кличе за допомогою наша скривавлена Ненька Україна, і красші сини, які зложили свої буйні голови по її розлогих степах у боротьбі з наїзником. До нас кличе і весь український нарід зпід тяжкого ляцького ярма. Ми не сміємо бути байдужними в хвилі, коли весь український нарід веде нерівну боротьбу на житте і смерть з гнобителями. Тож доложім і ми рук до загальної справи.

Бонди Національної Оборони хай докажуть, що ми є разом з цілим українським народом; хай докажуть перед світом і перед нашими гнобителями, що ми всі хочемо, мусимо і будемо вільним народом, хазяїном у своїй хаті і на своїй землі!

Антін Батюк, пор. У. С. С.

РОСФОРД, О.

Під увагу українцям, поки ще час!

Від часу, як появилися відозви і поклики в наших часописях від українсько-галицького правительства о поміч до нас, Українців в Америці, уроженців Східної Галичини, зачали наші росфордські Українці ріжні розговори за сю поміч.

Є богато таких, котрі кажуть: „Ми би дали, як би то з того що було і коби воно було певно. Бо ми вже раз дали, так надармо". Я єго не перечу, що ви вже раз дали, але то не досить. Коли ми раз упали, то ми не повинні вже тихо сидіти і чекати, що нам доля принесе, але ми повинні ще з більшою завзятостю і запалом любови до нашого страшно страждаючого народу повстати до боротьби проти ворога за нашу свободу. Не упадайте, Браття, духом, та не тратьте єдности, бо як єдність буде між нами, то „зчинуть наші вороженьки як роса на сонци".

Скажете, що се неправда. А ну возьмім за примір бувшу війну. Чиж Франція перестала воювати тоді, коли Німці розбили її армію та майже здобули її столицю, Париж? І хто виграв: чи той, що хотів завоювати чужий край, чи той, що боронив свого краю і народу? А власне той другий, бо по стороні Франції була правда, а за правдою повстали другі народи. Таксамо і ми, Браття і Сестри, дітьи одної Матери. Правда по нашій стороні, бо ми не йдемо по чуже, але боронимо свого. І ми виграємо, поборемо ворога, і другі нам поможуть. Лиш єдности і бодрого духа нам треба!

Купуйте бонди! Се є наша боротьба! Дай десять або двайцять пять долярів, та ратуй тую обдерту, обпалену, у власній крови обмочену, в страшні кайдани закуту Матір. Тая матір збезчещена — се наш рідний край, наша прекрасна Галичина. Вона кличе голосом розпуки: „Ратуйте мене, дітоньки, бо ви вільні, на свободі, а я неміча, під сю пору в кайдани закута, рушитись не можу під загрозою смерти".

Ми не повинні слухати ляцько-большевицького крику „не купуй, не дай!", бо сим криком наші вороги пробують нас розбити, розєднати, завдати смертельний удар для нашого народу.

Закупім бонди всі як оден, та най скавулінне ляцьких Бриськів відібється о нас так, як горох від стіни.

Хто не закупить українського бонду, бодай найменьшого, той є наш ворог, зрадник свого народу. Наш нарід кине страшну клятву на него! Тож не будьмо невірні, але вірні! Борімся, в поборемо! В єдности сила!

М. Копистинський.

ДАНБУРИ, КОНН.

Маленька громада.

У нашій місцевости є маленька горстка Українців, усього яких 10 родин, і то не всі одного духа. Маємо ми тут відділ (381 ший) У. Н. Союза, а в нім 9 членів. Коли ми почули, що наші старокраєві браття і сестри витягають свої руки до нас і просять о визволенне їх з рук ляцьких яструбів, та що розпочалася Позичка Національної Оборони Східної Галичини, наш предсідатель дав розказ секретареви, щоби він скликав збори.

Сі збори відбулися 30. серпня б. р. Перше слово мав Йосиф Волк, который представив присутним пекучу справу української державної позички в цїли визволення Східної Галичини з ляцького ярма. Мали ми тут трохи баламути з нашими перекінчиками з тими жидівськими наймитами, але то не дивниця, бо їх чорт росзіяв по цілому світі. Ми, яко щирі патріоти, зложили готівкою 140 долярів, яко вислано на руки нашого представництва у Вашінґтоні. Складка була така: Братство св. Николая, від. 381. У. Н. Союза, $50; А. Бойко $25; Н. Волк, М. Маркевич, М. Маєчик, Д. Іванишка і С. Сверлюк по $10; Н. Плішка і С. Резнік по $5. Один галицький римо-католик, Іван Блават, котрий відчуває біль наших родимців у Галичині і несправедливість ляцьких яструбів, купив також бонд за 5 долярів. Честь йому за се і слава!

Хочу поспитатися тут одного тутешнього ляцького підлизника, що він має за смак в тих проклятих Ляхах, та ще жадає, щоби в Польщі був король.

Браце варяще! Чи ти думаєш, що як прийдеш в той проклятий кагал, то будеш мати якусь віру в Ляхів? Чи вони дадуть тобі який пошанобок за те? Чи ти будеш мати яке право в них? Нічого ти від них, браце варяще, не дістанеш, але за се твоя рідна мати проклене тебе раз на все! Ти ще й жадаєш, щоби в ляцькім краю був король. А може ти сам хочеш бути тим королем? Коли так, то попроси нас, а ми тебе укоронуємо! Знаю докладно, що ти сам не вимишляєш таких дурниць, бо у тебе в голові січка, але як тобі твоя жінка що скаже, то ти се уважаєш за святу правду. Браце варяще! Оглянься назад себе та спамятайся, що ти робиш, бо наступає зла година для тебе! Ти забогато віриш Полякам, але вони тобі не віряти ані за цента, тілько нагайку рихтують для тебе!

А ви, жидівські наймити (чи там большевики), читайте більше і частійше українські часописи, то будете знати, що є большевизм, а що рідна мама.

М. Маркевич.

ПОДЯКА.

Я, член У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділенне мені запомоги в сумі 75 долярів. Таксамо дякую всім членам нашої дорогої організації, а зокрема всім членам мого товариства, „Запорожська Січ", від. 234 У. Н. Союза, і його Урядови, за їх щиру радість в заході, що постарались і помогли мені в теперішній мой біді. Жадаю вашому У. Н. Союзови як найлшого розвитку! — **Николай Гаврин.**

ГАВАЙСЬКІ ОСТРОВИ.

(З Бюлетену Географічного Тов.).

На широкому морю поміж Америкою, Азією і Австралією лежить група т. зв. Гавайських островів, тепер в руках Злучених Держав як одна з їхних „територій", яку, яким иншим вважають за найважнійшу стратеґічну і морську позицію на Тихім Океані. Та се не єдина слава за Гавайськими островами. Загально признають їм богато красшу прикмету, а саме, що се одна з найкрасших країн світу. Положені на півдни, в т. зв. під тропічній полосі землі, Гавайські острови пишаються всею красою півдня, вічною зеленю буйних лісів і лугів, вічно голубим небом та все цвітучими роскішними квітками, та разом з тим немає там тих негодоґ, які стрічається всюди в південних країнах: в лісових нетрах немає ні гадюк ні їдовитих комах і ростин, воздух взагалі сухий і підсоня не таке горяче як в инших країнах також саме на півдни.

Еспанські моряки відкрили Гавайські острови ще в 1555 році, але не зголосили ніяких претензій на власність Еспанії і лишили Гаваї фактично забутими в Европі. Двіста літ пізнійше заїздив туди відомий англійський мореплавець Кук, та правильні зносини Гавайців з широким світом почались аж в кінци 18-ого століття, коли після обявлення независимости Злучених Держав американські кораблі з Бостону почали щораз частійше пускатись на Тихий Океан.

Бостонські купці застали кождий остров під своїм окремим королем; на найбільшім було їх аж двох. Один з них дістав від американських купців стрільного оружя і амуниції і успів запанувати над прочими як гавайський Наполеон під іменем Камегамеги Першого. Торговля з Гавайцями американським купцям дуже понадобилась: за одежу та блискучі камінчики і дешеве намисто вони вивозили цілими кораблями дорогоцінне сандалове дерево. Не забували імпортувати й міцну горівку, за яку від полудиких Гавайців всего можна було купити. Легеке життя під південним сонцем заманювало їх й чимало авантюристів та дезертирів з американських кораблів. В 1820 році, приїхали туди, теж з Бостону, християнські місіонарі, на котрих, між иншим, купці жалувались, що, мовляв, навчають Гавайців яка дійсна вартість їхного товару і що десять заповідей божих для успішної торговлі основа зовсім непідходяща.

Аж мало не до кінця 19-ого століття Гаваї як так зберегли свою независимість, хоч були за них суперечки поміж Злученими Державами, Францією і Анґлією. Та число американських поселенців зростало і в 1893 вони повстали проти Гавайської королеви Ліліокалені і звернулися до правительства Злучених Держав, щоб анектувало всі острови. Американське правительство тоді ще вагалося, та в 1898 році, підчас еспансько-американської війни, конґрес рішив заняти Гавайські острови як американську територію.

Усі Гавайські острови вульканічного походження і вульканічна земля все дуже родюча. Головний продукт Гаваїв цукор, котрого продукція в 1920 році дійшла до 78 мілїонів долярів. Що до продукції цукру Гаваї займають третє місце після Куби і Джави.

Населення тепер дуже мішане й дуже ріжнородне. В той час, коли Гавайські острови увійшли в зносини з цивілізованими країнами, населення там мало бути кількасот тисяч, та „цивілізовані хороби" винищили те первісне населення так, що в 1920 році у сїх чистокровних Гавайців було лиш 22.000, а мішаної крови 16.000, разом менш як 15 процент всего населення 255.912 голов. Американці і північні Европейці творять 10 процент населення, Португальці 9, Еспанці 3 процент. Більшість населення, звиш 60 процент, се Японці, Китайці і Филипінці; найбільше Японців.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕМЕРІКА, Н. Й. Бр. св. Юрія, від. 160, повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 7-ій годині вечером в суботу, 15. жовтня, в гали Кишмана під ч. 102 Ракавей Ровд. На порядку нарад підписанне Позички Оборони Східної Галичини. Неявившійся член заплатить кару 25 цент., а урядник 50 цент. — І. Притика, предс.; Л. Ковальчук, секр.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, повідомляє, що чвертьрічний мітинг відбудеться о 3-тій годині пополудни, в неділю, 16. жовтня, в гали Івана Ваверчака під ч. 782 Стейт стр. Просимо членів запамятати собі адресу нашої нової мітинґової галі. — М. Вітів, предс.; В. Стецко, секр.

ФІНІКСВІЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 321, повідомляє, що місячний мітинг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 16. жовтня, в домі Д. Грабовського під ч. 311 Емет стр. На порядку нарад є важна справа до повідомлення. Кождий член має явитися. — І. Гозиш, предс.; А. Малик, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 1-шій годині пополудни в неділю, 16. жовтня, в гали Укр. Ам. Горожан під ч. 822 Ґрінклін стр. Проситься довгуючих членів, аби вирівнали свої належитости. Неявившійся член заплатить кару 50 цент., а урядник $1.00. — С. Чорномаз, секр.

НАСЕРК, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 42, повідомляє, що звичайний мітинг відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 16. жовтня, в гали Укр. Нар. Дому під ч. 148 Гоп Авс. На порядку нарад справа нової управи, касієра і купування бондів на здобуте Східної Галичини. Неявившійся член заплатить кару 50 цент., а урядник $1.00. — Д. Біцох, предс.; М. Мельник, секр.

МЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 47, повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 7-мій годині вечером в пятницю, 21. жовтня, в гали церковній при Скат стр. Проситься всіх членів явитись на той мітинг, а не відкладати до другого мітингу, бо важні справи ніколи не полагоджуються без членів як належитости. — М. Стасюк, предс.; Ф. Барсук, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Подаю до відома, що тов. „Запорожська Січ", від. 317, відкладає свій мітинг з дня 9. жовтня на день 16. жовтня б. р., з тої причини, що дня 9. жовтня відбувалося віче в справі купна бондів на визволенне Галичини. — І. Черпатович.

ЗАБЕЗПЕЧТЬ СВОМУ ДИТЯТИ ДОВЕ-
І ВЕСЕЛЕ ЖИТТЯ ВІДЖИВЛЮЧИ
ЙОГО EAGLE BRAND-ОМ З ХВИЛЕЮ
КОЛИ У ВАС ЗАНИКНЕ МОЛОЧНИЙ КОРМ
Borden's
EAGLE BRAND
(CONDENSED MILK)
є чистий, безпечний і поживний корм, злагоджений виключно для діточого вжитку. Готовиться без трудностий—а ваша дитина прийме нову поживу наче ваше власне молоко.
THE BORDEN COMPANY
Borden Building New York
0142 No. 15
Таки СЕГОДНЯ відітніть сей купон і вишліть почтою,
а дістанете ДАРОМ книжочку про ПЛЕКАННЄ ДІТИЙ, де сказано як належить заходитись з дитиною. Також найдете там на рідній мові пояснення про кормленне.
Назвиско .....
Адреса .....

ДЛЯ ПЕВНОСТИ
І ЗАБЕЗПЕКИ
складайте Ваші гроші в
THE BOSTON
NATIONAL BANK
161 HANOVER STREET,
BOSTON, MASS.
Ми пересилаємо гроші впрост до Галичини і України по дуже низьких цінах і даємо пересилаючим посвідку відобрання грошиє в краю в як найкоротшім часі.
Сей банк є членом Federal Reserve System. 05,06

НОВИНА!
НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ.
З днем 25. сего місяця отвираємо школу так звану ELECTRICAL BURGLARY ALARM SYSTEM, се є наука обведення електричною системою штору або шапи для забезпечення від злодіїв. Отже спішіться, бо курс триває тілько одни місяць. За так короткий час навчітеся доброго і легкого ремесла та станете експертом-механіком.
Просимо зголоситися по близші інформациї межи 6. а 10. год. вечер на адресу: 263 AVE. B., 3-тий фльор, ліва рука до фронту, межи 15 а 16 улицею в Ню Йорку. 35-41

КОЗАЦЬКЕ-СВАТАННЯ
на три дії.
ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.
Замовляти висилайте гроші з готівкою на адресу
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

КОЛИ ВИБИРАЄТЕСЯ ДО РІДНОГО КРАЮ
так їдьте через свою рідну Інституцію АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО, найбільшу українську інституцію того рода в Америці з офісами в Ню Йорку і Філядельфії. Шифкарти на всі лінії і найлїпші кораблі; СТАРАННА ОПІКА І ЧЕСНА ОБСЛУГА. Кудри асекурацию як на місце в краю. ПАШПОРТИ ВИРОБЛЯЄМО ЛИСТОВНО В НІЛЬКОХ ДНЯХ БЕЗ ЖАДНИХ КЛОПОТІВ. Ми вам порадимо як ви можете вернутися назад до Америки і виробимо вам потрібні документи даром. В кождій справі як: пересилка грошей; спровадженнє родини і полагоджуванє старокраєвих або американських справ приходіть або пишіть до:

Ціни шифкарт до Львова: $99, $106 і $114
AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.
520 East 6th Street, NEW YORK, N. Y.
322 North 8th Street, PHILADELPHIA, PA.

ШИФКАРТИ
ДО ЛЬВОВА ЧЕРЕЗ ГАМБУРҐ $106.00
Паспорти виробляємо до кількох днів. Посилаємо гроші до краю, по найнизшім курсі з повною ґваранцією.—По всякі інформациї пишіть або зайдіть до:
EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY,
115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.

ЯКНАЙДОРШЕ ДО РІДНОГО КРАЮ

МОЖЕТЕ ТЕПЕР ВЖЕ ДІСТАТИСЬ ТАЧИ ЛИШЕ ПОСПІШНО-ПОЧТОВИМИ КОРАБЛЯМИ, ЯК:

Америка і Джордж Вашінгтон,

ПРОСТО БЕЗ ПЕРЕСІДАНЯ ДО БРЕМЕН, РІВНОЖ, СПРОДАЄМО ШИФКАРТИ НА ГАМБУРГ, АНТВЕРП І РОТЕРДАМ, СТИСЛО ПО ЦІНАХ КОМПАНІЙНИХ.

ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ

ПОСИЛАЄМО І ВИПЛАЧУЄМО В АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ, ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО 3 ДНІВ А ПОЧТОВО ДО 4 ТИЖНІВ.

Спроваджуємо родини і кревних до Америки

У ВСІХ СПРАВАХ, ПРАВНИХ, НОТАРІЯЛЬНИХ, ЯК ТУТЕШНІХ ТАК І ДО СТАРОГО КРАЮ, ЗВЕРТАЙТЕСЬ ДО:

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА СКРИПОК.

ВИРОБЛЯЄ НАЙЛІПШІ СКРИПКИ З НАЙЛІПШОГО ІМПОРТОВАНОГО ДЕРЕВА.

Посідаємо на складі великий вибір скрипок красних—німецьких і чеських.

Продаємо по цінах подрібних і гуртовим.

Наша фабрика істнує понад 12 літ і ми є доставцями великих складів музичних інструментів в Ню Йорку і других містах.

Приймаємо в направу всякі ушкоджені скрипки, поправляємо старі як і другі інструменти.

Продаємо дерево на скрипки і другі части входячі в обсяг скрипок.

Гарантуємо наші скрипки, а в разі опрадданого невдоволення звертаємо гроші.

Гроші належить висилати на почтовий моні-ордер, експресовий переказ або готівкою в реджістрованім листі.

Не надаємо висилайте цінника.

Звертаючись ласкавим зглядом укр. публики остаємесь з поважанням

Пепко і Іван Гушенюк.

У всяких справах належить відносити ся до:

ROMENICK BROS., Violin Shop, 166 E. 2nd St., NEW YORK, N. Y.

UNITED AMERICAN LINES INC.

JOINT SERVICE WITH

HAMBURG AMERICAN LINE

New York-Hamburg Direct

НАЙЛІПШЕ ПОЛУЧЕННЯ ДО ВСІХ ЧАСТИН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ.

MT. CLINTON - 13. ЖОВТНЯ
MT. CLAY - - 27. ЖОВТНЯ
MT. CARROLL - 10. ЛИСТОПАД.

Кораблі відпливають з Ню Йорку з Pier No. 86, North River, при кінци Вест 46-ої ул.

Каюти з 2, 4, і 6 ліжками на всіх пливаючих кораблях. Окремі каюти, салі для курення, салі розривки і прогулянкові поклади для ужитку подорожних 3-ої класи.

Для заповнення собі шифкарти пишіть до котрого небудь агента або

39 BROADWAY
NEW YORK, N. Y.

ТЕКЛО В ХАТІ!

З ЖИТТЯ НАРОДА В ОДНІЙ ДП.

ЦІНА 15 ЦЕНТІВ

Замовляє висилайте враз з грішми на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING, 30 E. 7th St., New York.

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

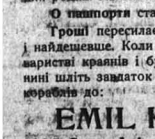

...ема лічного ремесла від автомобільного. Я є з варо довголітній і добрий механік і шофер з Америці. Хто вимучиться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Знаєте, що наша школа є одною з лідних в Америці. Учитесь до науки всі найновійші моделі автомобіля. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і порозмовляти з нами. Офіс отворений і в неділі.

Записуйтесь до нашої школи. — L. Steinroff, інструктор і механік.

Для інформації наш офіс отворений в неділі до 12. г. а пол. Пишіть по каталоги

ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

ШЛЕМО КОЖДОМУ, ХТО СОБІ ЗАМОВИТЬ НЕЗВИЧАЙНО ГАРНУ ПОВІСТЬ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ

В неділю рано зілє копала

ЦІНА ЛИШЕ 75 ЦЕНТІВ

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, New York, N. Y.

ВЕЛИКА ПАРТІЯ УКРАЇНЦІВ

збирається до краю кораблями „Джордж Вашінгтон" 3-го вересня; „Ордуна" 10-го вересня. На цих кораблях даємо вигідні каюти на 2 і 4 людей і окремі для родин. На бажання асекуруємо куфри.

О паспорти стараємось в короткім часі.

Гроші пересилаємо до всіх частей світа скоро і найдешевше. Коли хочете відїхати до краю в товаристві кравців і бути обслуженими чесно, то ще нині шліть завдаток на каюту на однім з повисших кораблів до:

EMIL KISS, Banker

133 Second Ave., New York, N. Y.

Corner 8th Street

ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКИЙ ХРИСТОС.

(Галицька легенда).

„Чи знаєте Польового Ісуса, з очима як волошки, обдертого, з кулеметом, покинутого як лагідне дитя серед лютих звірів?..

Антін Павлюк.

—o—

Світлий день надходив, коли я стояв над самісенькою рікою Серетом, та глядів на старі й занедбані руїни, славного колись, Василіянського монастиря, які стояли на високім Теребовельськім боці. Про сей монастир ніхто ніяко певного не міг сказати, але старий Ян, що вже двадцять восьмий рік доглядає руїн Осмомислового замку і памятне, як ставили ставили „наново" три хрести на рі Покрівці, казав мені, що він повстав тут ще зачасів ослїпленого князя Василька і є далеко старіщий від самого Скиту Манявського. З початку він був правосавним, а пізніще, вже під час Унії святої, перейшов до рук отців Василіянів і зоставався в них аж до часу заки його за якісь невідомі провини не замкнув, блаженної памяти, цісар Йосиф Другий. Тоді черці розійшлися по широкому світі, монастирські лани дісталися хлопам, а в самому монастирі загосподарював якийсь Німець зі своєю родиною, яка тут жила аж до самої Великої Війни...

Один тільки раз на цілий рік, в день Петра та Павла садиба монастиря аж кишіла всякими людьми, які приходили навіть від берегів Збруча, бо в сей день тут відбувався нелякий відпуст. Але вибухла Велика Війна і все пійшло за вітрами: всі монастирські будинки знищено, старий еречний цвинтар спустошено, сад вирубано і розвіто навіть саму церкву... Торощили, нищили й руйнували всі, хто тільки переходив сюдою, але більше всіх нашкодили Мадяри, які цілим полком стояли тут на протязі двох і пів місяця. Остаточно зруйнували його польські війська, під час весняної боротьби 1919 року. І в цей час, як це не дивно, ні один хлоп не забажав прикласти своїх рук дорупнації монастиря, хоч ранійш було богато охочих поживитися. — хто доброю цеглою зі стіп, а хто цинковою бляхою з церковного даху...

Не так давно, скрізь і всюди розійшлися такі чутки, що в занедбаному монастирі обновив ся стародавній образ Христа. Ця чутка розійшлася не тільки по Теребовлі, але й по всіх сусідних селах, і до монастиря звідусіль посунули юрби цікавих і богомільних людей, які власними очима хотіли побачити, „як то сталося..."

Про цей образ старий Ян розповідав мені, що його намалював ще за часів князя Осмомисла один київський чернець, який попав у полон підчас теребовельського бою Осмомисла з Кинзами і що його тричі вже замалювали і він тричі обновлявся...

— Зовсім новісенький! — казав він мені. — Лице лагідне, очі як блаватки сині, вуста всміхаються, а сам у простій одежі...

Це мене зацікавило і я вирішив першого-ж святного дня провідати цю хлопську святиню. На Петра та Павла, лише стало світати, я вже був на березі Серета.

Вузенькою стежиною видрапався на гору, на якій стоїть монастир, і увійшов через задні ворота в монастирську садибу. Зараз-же коло воріт пів зруйновані башта. Зайшов. Повно всякого сміття. Глянув у гору, а там тільки ластівки пищать у бійницях. Хисткими східцями помалу й обережно вибрався на верх і глянув у бійницю, що з неї перед століттями літ виглядав з луком у руках княжий воїн, чекаючи зі стежі вісторманина злого... Навколо теребовельські гаї та ліси, а за Серетом злотні лани мріють, дивлячись у широкі сторони, хотілося побачити хоть тінь того, що колись було...

Як ви, пане, туди вилізли? — почувся в низу чийсь голос.

Глянув у низ і побачив невеличкого підстаркуватого „вуйка", з голеною бородою і підрізаними вусами, який цікаво дивився на мене.

— Зараз-же злізайте, а то впадете! Тут уже не один карк скрутив...

Затаївши дух, я обережно став злізати. і тільки тоді помітив, що деревляні східці цілком струхлявіли й ледве що трималися.

— Ви не тутешній? — спитав він мене.

— Ні! — відповів я. — А ви хто такий?

— Та я тутешній... Живу тут і доглядаю порода монастир, щоб, щоб барабольь ніхто не крав...

— А хто-ж тепер тут господар?

— Ніхто!... „Поліція панства" доглядає всього...

— А ви не знаєте, що то за образ Христа тут обновився? — спитав я його, бажаючи перевести розмову на більш цікаву для мене тему.

— Як хочете його побачити, то йдіть зі мною! — сказав він просто.

Вийшли із башти і пішли просто через знищений, черепичий цвинтар, на якому, між ледве помітними гробками, рясним цвітом розцвітала барабольа. Вже аж коло самої церкви, що стоїть серед монастирської садиби, зберегося декілько старих, низьких, камінних хрестів, на яких з усього написаного ледви зміг прочитати два слова: „Игумень Селевестръ"...

— Війна все знищила... — промовив до мене сторож, і дуги перед мною. — Тепер йди тільки й живуть, що все чогось ждуть та сподіваються... Отже й до цього образа все ходять, та ходять!...

— А, скажіть мені, чи ви не знаєте, звідки цей образ тут узявся? — перебив я його балачку.

— Як вам сказати. — Почувався він у потилиці. — Знаю і не знаю... Казати-ж вам те, що всі люди кажуть, не варто, бо ви вже напевне чули, а чогось нового сказати не можу... Всяк таки він стародавний і по свому чудодійний!... Коли вірити переказам старим, то його малювали один київський чернець ще в князі часи. Образ був надзвичайно гарний і дуже сподобався всім, але коли в монастирі засіли отці Василяни, то задля чогось замазали його білою фарбою і на місци Ісуса намалювали святого Василія. Через деякий час, крізь товщу нової фарби стало просвічуватися первісне малювидло і між людьми стали говорити, що в монастирю обновляється чудовий образ Христа. Черці зрозуміли, що тре-ба бути за народом, і перемалювали його знову на Христа і встановили відпуст на Петра та Павла. Звідусіль стали приходити всякі люди і монастир став швидко богатіти. Так було аж до того часу, заким його не замкнули. Тоді садиба монастирська перейшла до держави і доглядачем її став споатку один австрійський Німець Кіркнер, який через щось скоро помер і на його місце засів його старший син, який прожив цілий свій вік і досидівся аж до самої війни. Як почалася війна, то він кудись вибіхав, а монастир став такий, як бачите... Про старого Німця говорили, що він помер несподівано і наглою смертю після того, як він начисто замазав той образ якоюсь чорною фарбою, щоб люди не мали чого ходити сюди. Як саме він помер, цього я гаразд не знаю, бо про це нічого не хотів говорити навіть його син, але що він замалював той образ, так це всі знали... Підчас бою Українців з Поляками, як тут стріляли з гармат, то від гарматного току осипалася зі стіп цингаторка, а разом з нею злущилася на образі, намазана в пізнійші часи, фарба і на ті місці досить ясно проявилося первісне мальовидло стародавнього образа Христа. Правда, з одежі зосталося де що з пізнійшого малювання але лице стародавнього Ісуса проявилося на причуд гарно. Побачив його хтось такий і зараз-же пустив чутку, що в „монастирі старий Христос обновився і свої чудеса являє"... Ця чутка зробила на хлопів велике враження ще у через те, що про цей образ говорили, що він колись могти обновити-і стати таким, як був спочатку, тільки в мужицькій світі, але то вже мало статись перед тим, як знову відродиться Галицьке князівство...

— Ну і що-ж, він у світі тепер зявився — спитав я.

Бачите, старе малювання змішалося з новіщим і вийшло щось таке невиразне, що хлопи називають справжньою святою.

У вийшли в знищену церкву, в якій замість стемі було голе небо, і через маленьку ріжницю вийшли в якийсь темний коритар, яким прийшли до великої кімнати, де колись була монастирська трапезна.

На передній стіні трапезної стояв у натуральний ріст чоловіка, заквітчаний польовими квітками образ благословляючого Ісуса, перед яким на простих деревляних свічниках горіло безліч воскових свічок Серед бруду та сміття всякого стояло більше ста чоловіків та жінок, які пошепки, горяче молились.

В той час, як я підійшов до самого образа, щоб ліпше придивитися до нього, юрба клякнула і одноголосно затягла:

„О, любове серця мого! О, добрий Ісусе! О, любячий Ісусе! Що принесу Тобі в жертву, що-ж витерпіл за Тебе, которрійсь тільки за мене перетерпів?..."

Співали з захопленням і цілковитим відданням своїй вірі В богатьох на очах блищали сльози. Слухаючи побожного співу людей, які не можуть жити без віри в щось більше за себе, від якого залежить будучина, і дивлячись на лагідне лице споконвічного Ісуса, мені здавалося, що я знаходжуся в давних катакомбах старих християн, які вміли вірити і терпіти. І в синіх очах Ісуса світилося: — „Прийдіть до мене всі знеможені і я зроблю вас непереможними!..."

Постоявши ще трохи в юрбі, я вклонився Ісусови і вийшов з трапезної. Через головну монастирську браму вийшов яна поля, де вже припікало сонце, а в душі бренів голос молитви: „О, любове серця мого! О, добрий Ісусе! О, любячий Ісусе!..."

Йдучи вузенькою стежиною понад калаутним Серетом, я думав про себе:

„О, добрий хлопський Ісусе, що владнопануєш серед польових просторів і непорушно сидиш на старих руїнах минулої слави, не забудь-же Ти щирої віри нашої!..."

Клим Поліщук.

ДБАЙТЕ ПРО СВОЇ ЗУБИ А ВОНИ БУДУТЬ ДБАТИ ПРО ВАС!

Моя практика обіймає всі роди дентистичної праці. Виплямую зубів без болю. Застосовує X-Ray. Рухомі зубні містки. Легкі тижневі сплати.

Dr. A. H. CHAIKIN,
293 E. 10th St., New York City
corner Avenue A.

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ

Перший Український Кіропрактор

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить тяжкі заразливі хороби так МУЖЧИН ЯК ЖЕНЩИН

Ню Йорк офіс: 285 E. 18th Street.

Понеділок, середа, четвер, пятниця від 10. рано до 7. веч.

В неділі від 10. до 1.

Ньюарк (Newark) офіс: 3 Belmont Ave. (cor. Court St., коло церкви) вівторок і субота від 2-ої пополудни до 7. вечер.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

Години урядові: 12-2 пополо. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. пополо. Телефон Stuyvesant 4493.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th St., New York, N. Y.

Д-Р МЕД. Л. ПОДДЕР

З ПЕТРОГРАДА

Лічить недуги мужчин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. 05,07

Години офісові: від 8 рано до 8-ої вечер.

Телефон: Haymarket 3390.

69 CHAMBERS STREET,
BOSTON, MASS.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години приняти: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.

111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

DR. M. SMITH

16 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072

коло Церкви св. Юрія

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мужчин, женщин і дітий.

Найсовершенійші електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мужчин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає медичною безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304 — 2nd AVENUE,

межи 17. а 18. улицею

NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

Говорить по українськи.

Лічить всі хронічні застрілі слабости мужчин і женщин.

ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ.

Dr. ZINS

110 EAST 16th ST., N. Y.

між Irving Pl. & Union Sq.

Год. від 9. рано до 8. вечер.

В неділі від 9. рано до 6-ої пол.

ФАРМИ!

НЕБУВАЛА ВИПРОДАЖ 100 ЛОТІВ.

Величина 50x200/250 футів. Запрошені вода, газ і електрика. Ціна від $200.00. Спішіть бо час короткий.

NICHOLAS DOKTOR,
Wood Avenue, corner 9th Avenue,
Linden, N. J.

НА ПРОДАЖ — 87 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 міль ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Годиться устно або писемно до: 35-

T. J. HRYCEY & CO.,
329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Купуйте при фабричнім місті, де вже є українських фармерів 157. Фарма 55 акрів, 4 коровы, 2 коні, всі знаряди, свині, курі, цілий позиток. Ціна $3.200, вплати $1.200. — Фарма 80 акрів, 7 коров, 3 коні, всі знаряди, курі, свині, цілий позиток. Ціна $3.800, вплати $1.700. По інформації пишіть до: А. ФИЛИПЯК, Durhamville, Oneida, N. Y. 28вж49

ФАРМА В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК. 138 акрів, чорної землі, з чого 42 акри гарного лісу, вартости $1000, так само знаходяться розмаїтого роду плоди; 6 будинків, дім на 10 румів, 2 коні, 2 корови, 25 курий; всіляного рода машинерія і всякий збір з поля. Насолого замолнено українським народом, повітре краєве, всюда рівнина і без камінь, ½ милі від східнього дорога, 3½ милі від міста. Фарма спроваджена з причини слабого здоровля. Ціна $3.700, вплати $2000, а решта на легкі сплати. Голоситись від 6. до 10 години вечер до: 33-37

ED. KUTYNSKI,
263 Avenue B, New York City
between 15th & 16th St., 3th floor.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

Платиться 2 цент. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово.

PERTH AMBOY, N. J.

Бенда з Пасайк парохії св. О. Николая, яка складається з 40 чоловік і хор парохії Пертамбойскої дають на доходи Сиротинця в Фізадельфії ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ в Перт Амбою в Українській Гали, 252 Стейт стр. в неділю, дня 16-го октобра с. р. Початок точно о годині 5-ій пополудни. Місця сидячі по 50 і 35 цент., місця стоячі по 25 цент. По концерті БАЛЬ! Запрашає всіх мешкених з цілої околиці

КОМІТЕТ.

37,39,41

ДРУКАРНЯ

У. Н. СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

Статути, програми і тікети на концерти, представлення, пікніки і балі, як також коверти і листові папери для Братств, Товариств і Сестриць.

Проситься всі віддали У. Н. Союза удавати ся всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Street
Jersey City, N. J.

ХТО МАЄ ЯКУ ПРАВНУ СПРАВУ В СТАРІМ КРАЮ,

нехай звертається до

Д-РА ВОЛ. БАЧИНСЬКОГО

звісного старораського адвоката у Львові, на адресу:

Dr. VLADIMIR BACZYNSKYJ,
ul. Kosciuszko 1a, Lemberg, Galicia, Europe.

Він переводить всякі справи спадкові, дідові, табулярні, банкові, подружні, купна-продажні, процеси, заголи, і т. д. Це звісний український адвокат і член екзекутив ріжних українських бинків і товариств у Львові. До нього можете вдатися з повним довірем.

Пишучи до нього, залучайте відозву з ... і реджистрованім (...) відповідну оплату, а то: за виніс з табулї або переглядь актів спадкових чи процесових, або за розслід прав в Львові 5 долярів, а за інші менші інформації 2 доляри.

НОВІ КНИЖКИ.

Не повіськи, фарса на 1. дію зі співами і танцями .....15 ц.

Після ранку, фарса на 1. дію.....15 ц.

Елеазарик, образ з життя в 1. акті 15ц

Земля, драма на IV. акт.....30 цт

В долині сліз, драма на IV. акт. .30 цт.

Доки сонце зійде, роса очи вимість, драма в 4. діях.....40 ц

Короткий підручник до науки німецької мови.....15 ц

Замовлення і гроші належить слати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 E. 7th St., New York, N. Y.

Дмитро Андрейко, звідатель книгарні

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРЯТЕЛІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення жентьби не приймаємо. За одноразове оголошення в сій рубриці платиться 2 цент. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово за кождочасне поміщення. Дволово за кождочасне поміщення.

Пошукую свого шваґра Мих. Поліщука з країнів, Мих. Кінчука, Петра Самуляка, Дмитра Павлюка, Гриця Барана з Тисьмениці, пов. Товмач. Перед 7 роками перебували в Америці. У Va. Прошу ласкаво хтобнав про їх адресу або вони самі, нехай зголоситься до мене. Маю важну справу до них. ТЕКЛЯ ФЕРЕНЧУК, Box 6, Hickville, Pa. 37

Пошукую спільника на фарму. Від спільника вимагаю 1000 вплати. Хтоби хотів ті гроші зложити для фарми прошу голоситись по близші інформації до: JOHN NALEPA, Westernville, N. Y. 29вж42

Пошукую Івана Жиниляка, сина Дмитра, з Мостиського повіта, а інших моїх знакомих з села Бортятина — Гринька Тимуса, Михайла Сенчиншного і їх сестру Анну Сенчишин. Прошу їх зголоситись на мою адресу: Antin Czmil, Ukr. Str. oddil, Liberec, Checho-Slovak Rep., Europe. 37

КОНКУРС.

Потрібно дякучителя в греко-католицкій св. О. Николая в Чехо-Словакії пошукує слідучих осіб, котрі виїхали до Америки ще перед війною: вучених братів Михайла Дунського, Теодора Дунського, Петра Дунського і їх сестру з села Княжичі; тіточку сестру Юлію Якубець і сестру Анну Кулинку, родом з села Витошинець, перебуваючу в Америці і Горохівську сестру вучену Анну Селер. Також прошу товаришів з села Витошинець повідомити до мене, або хто з дорогих Родимців про них знає, зволить переказати їм про моє пошукування до мене. Моя адреса: CIRMAN WASYL Voj. Stavelni Okruh v Milovicich, u Liberu Laben, Checho-Slovak Republic, Europe.

СКОРА ПОМІЧ
ув катар нирок і печі
Лікує і запіняє
Кождий аптекарь
не означена
Спрямуйтесь підробіль

НИКОЛАЙ ГЕРМАН

DELICATESSEN

227 Ave. B, near 14th St., New York

Український склад мясних виробів найлїпшого гатунку, як: старокраєва ковбаса, шинка, вуджена солонина, кишки і сальцесон свого власного виробу.

Ціни умірковані, услуга чесна.

СЬОГОДНЯ ВЕЧЕРОМ

напишіть до нас а ми вишлемо Вам пробну лекцію і подробиці о тім як ми гарантуємо точно вивчити Вас читати, писати і говорити по англійськи. Жиючи в Америці Ви повинні вивчити англійський язик, бо без того всі двері є зачинені. Вивчитесь у нас всі моєї протягом 3 місяців через почту. Пишіть до нас ще нині і прищлиться 10 цент. грішми або марками на відповідь. Приймаємо і кандідійські. 05-07

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,

Dept. 46, 525 West 47th St.,
New York City.

ГОТІННІ КАЛЕНДАРІ НА РІК 1922 ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ

На увагу заступує календар видний в панів Ів. Франка, з гарним портретом, а прекрасним обрядом в українських мотивах в трех кольорах. ЦІНА 25 ЦЕНТ. 33-41

Штірники, бізнесмени і агенти хотіли б бажають купити більшу скількість і дістають значний опуст. На жадання висилаємо 10 ріжнородних календарів за попереднім надісланим $1.50. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA
Im. T. SHEWCHENKA,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

В БРІДЖПОРТ, КОНН.

отворив новий склеп

М. ВЕРХОЛЯК

НІД Ч. 424 EAST MAIN STREET

де продає ручної роботи

УБРАННЯ ДЛЯ ДІТИЙ

рижної величини по низьких цінах і запрошує всіх Родимців о поперте і певно кождий буде вдоволений. 35.7.9

ДЛЯ ВСІХ! Хто купує у нас шифкарту, стараємося о паспорти безплатно.

Асекуруємо куфри і відставляємо до корабля.

Посилаємо гроші. — Виміняємо Либерти Бонди. — Обезпечуємо на житя і від огню. Пекуємо.

Продаємо інтереси, зотки, фарми і домки.

Полагоджуємо справи судові і нотаріяльні.

Інформації даром.

EDWARD PROKOCIMER & SONS,
263 Springfield Ave., Newark, N. J.

ГУЦУЛИ А ГУЦУЛЬЩИНА

ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.

Замовляє висилайте враз з грішми на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.